SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 17. JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, JANUARY 27, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 27-го СІЧНЯ 1994. Ч. 17. РІК CI.

ГОТУЄТЬСЯ ЗУСТРІЧ Л. КРАВЧУКА І Б. КЛІНТОНА

Київ (Р. Руденко). — Звідси у неділю, 23-го січня, вилетіла до Вашінґтону урядова делеґація України, яку очолив міністер економіки Роман Шпек. До складу делеґації увійшли: голова Національного Банку України Віктор Ющенко, заступник міністра закордонних справ Олександер Макаренко, заступник міністра фінансів Борис Соболєв, заступник міністра зовнішніх економічних зв'язків Сергій Осика, радник Президента з міжнародних питань Антон Бутейко і заступник міністра машинобудування та конверсії Валерій Павлюков, та експерти.

Українська делеґація протягом тижня підготує спільно з американською стороною зустріч президента України і ЗСА, яка має відбутися 12-го березня. Перед відлетом до Америки Р. Шпек висловив надію, що члени делеґації зуміють переконати американську сторону в тому, що Україна „має політичну волю до реформ" і створює національну забезпеченеву компанію з метою забезпечення інвестицій та кредитів.

У пляні візити — зустріч в Конґресі ЗСА, Державному департаменті і інших департаментах, Федеральному резервному банку, квартирах Міжнародного валютного фонду та Світового банку. Обговорюються програми системних перетворень і якщо ця підготова посуватиметься без зволікань, то затвердження відповідних документів прийде за чотири місяці.

Австралійський том ЕУД друкуватиметься в Києві

Київ. (ЕУД). — В грудні 1993 року закінчено успішно переговори в Києві між головним редактором Енциклопедії Української Діяспори та чинниками Академії Наук України про те, що сьомитомове видання ЕУД буде спільним твором НТШ та АН. Твір буде далі редаґуватися в Чикаго та Києві, де постає відділ редакції на базі Інституту соціології АН та при співпраці інших інститутів АН.

У зв'язку з тим, вже перший готовий том, що охоплює українську діяспору Австралії та тимчасові поселення в Азії й Африці, буде друкуватися в Києві та в основному для читача в Україні (тираж 20,000 примірників). В Києві проходить остання літературна редакція перед відданням матеріялу до друкарсько-технічного процесу. Цей том матиме приблизно 600 сторінок друку енциклопедичного формату та біля 250—260 ілюстрацій, в тому 60 кольорових, і 10 карт. Передбачено закінчення друку на вересень 1994 року. Два місяці триватиме посилка частини тиражу для Австралії. На кінець 1994 року намічено презентацію „австралійського" тому у більших осередках країни.

Ще проходять останні праці з боку редакції (доповнення ілюстрацій), бібліографічні уточнення та оформлення кількох важливих статтей, що з ними спізнилися автори, які будуть додатково здані до видавничого процесу в березні.

Редактором „австралійського" тому є головний редактор ЕУД проф. Василь Маркусь, а заступником редактора — проф. Марко Павлишин з Університету Монаша в Мельбурні. До складу редакційного комітету тому входять 20 спеціялістів, відповідальних за окремі галузі знань про діяспору, та співробітники з більших реґіонів українського поселення Австралії та Азії. Кошти видання покриває австрійський відділ Фундації Енциклопедії Української Діяспори, що створив видавничий комітет четвертого тому ЕУД, у склад якого входять інж. Мирослав Болюх, В. Маркусь, М. Павлишин, Дмитро Пирогів та інж. Юрій Семків, голова.

С. ШКАФАРОВСЬКИЙ ВИСТУПИТЬ В ОПЕРІ САН ДІЄҐО

Сан Дієґо. — Тут 28-го січня і 2-го лютого в місцевому оперному театрі виступить український співак Стефан Шкафаровський (бас), який виконає одну з ведучих ролей в опері П. Чайковського „Євгеній Онєгін". Квитки можна набути в касі Сивік театру, тел.: (619) 232-7636.

ГРУДЕНЬ БУВ УСПІШНИМ В ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ ПРАЦІ УНС

Джерзі Сиrі, Н. Дж. (Головна Канцелярія УНС). — Помимо різдвяно-святочної метушні, організаційна праця в УНСоюзі в грудні проходила дуже жваво. У великій мірі відділові організатори старалися в тім останнім місяці року поповнити членство відділу, щоб забезпечити вибір делегатів на чергову, 33-ту Конвенцію.

Чотири організатори, як за давніх добрих часів, приєднали по 10 або більше членів: головний контролер Степан Гавриш — 18 членів, Михайло Турко, секретар 63-го Відділу — 12 членів, д-р Зенон Голубець, секретар 358 Відділу — 11 членів та Дмитро Пристай, секретар 43-го Відділу — 10 членів.

Опісля слідують: Доця Найда, секретарка Відділу 347-го з дев'ятьма членами, Емілія Смаль, секретарка Відділу 412-го з вoсьми членами, Степан Куропась з шістьма членами та Ґльорія Пашен, заступниця головного предсідника, і Марія Душник, почесний член Головного Уряду — по п'ять членів.

Всім організаторам, тим, які є вимінені і тим, що мали менше, як п'ять нових членів, належиться щира подяка від Головного Екзекутивного Комітету за їх гарні осяги для росту членства УНСоюзу. Всіх нових членів у грудні було 198, забезпечених на загальну суму 1,812,000 дол.

ПОХОРОНИ СВ. П. М. КВІТКОВСЬКОЇ

Джерзі Сиrі, Н. Дж. — Як повідомляють з Митрополичої Канцелярії УАПЦ в Савт Бавнд Бруку похоронні відправи за св. п. д-р Марію Квітковську, що померла 21-го січня в Дітройті розпічнуться Службою Божою в церкві-пам'ятнику св. Андрія у Савт Бавт Бавнд Бруку, Н. Дж., в суботу, 29-го січня, о год. 10:30 ранку.

У Філядельфії знов заплянoвано зустріч з В. Борзовим

Філядельфія. — Заплянована зустріч ширшого громадянства із міністром молоді і спорту та головою НОК України Валерієм Борзовим в дні 17-го січня 1994 року з огляду на несприятливу зимову погоду не відбулася.

Міністра зустріли члени філядельфійського олімпійського комітету Ігор Чижович та Ярослав Козак і обмінялись з ним думками про участь України в Олімпіядах 1994 і 1996 року.

Загально громадську зустріч перенесено на неділю, 13-го лютого ц. р., о год. 2-ій по полудні на „Тризубівці" в Горшамі, Па. Участь в зустрічі візьме репрезентантка НОК України на Америку і Канаду Лариса Барабаш-Темпл. Вступ 25 дол. від особи включає перекуску.

Зустріч влаштовує Реґіональний український олімпійський комітет Філядельфії і околиці під патронатом УККА і УАКР, в склад якого входять: І. Чижович — голова, Я. Козак — заступник голови, Іван Скіра — секретар-касир, Віра Андрейчик — імпрезовий референт, Методій Борецький і Богдан Катамай — референти преси. Метою комітету є якнайбільша допомога репрезентації України взяти вперше самостійну участь у згаданих Олімпіядах.

В Україні

КИЇВ. — Міжнародний державно-громадський благодійний Фонд „Ліцей Севастополь" зареєстрований у Міністерстві Юстиції України. Він дбатиме про будівництво і утримання навчально-оздоровчого комплексу, призначеного для дітей, що постраждали від катастрофи в Чорнобилі. Тут навчатимуться обдаровані діти Севастополя. Дія фонду пошириться в Україні та поза її межі.

ХАРКІВ. — Тут 12-го січня на сесії Харківської Міської Ради депутати розглянули питання про діяльність Української Народної Самооборони (УНСО) Харківщини. Промовці зазначили, що члени УНСО неодноразово притягалися до карної відповідальности, але немає даних про якусь протиправну діяльність самої організації. Міська сесія ухвалила рішення, згідно з яким УНСО пропонується саморозпуститися протягом місяця, вірніше до 10-го лютого. В іншому випадку, Міськрада має намір звернутися до Прокуратуриу Харківської области з метою недопустити створення подібних організацій на майбутнє.

У ЗСА ПЕРЕБУВАЄ ДЕЛЕҐАЦІЯ З УКРАЇНИ

Вашінґтон, (ПС Амбасади України). — У столиці ЗСА почала працю урядова делеґація України на чолі з міністром економіки Романом Шпеком. В Державному департаменті відбулося засідання економічних делеґацій обох країн, в ході якого обговорено принципи дальшої розбудови економічного співробітництва України і ЗСА, пріоритетні напрями і галузі такої співпраці на майбутнє.

Голова економічної делеґації України Р. Шпек та інші члени делеґації поінформували американську сторону про нинішній стан української економіки, познайомили американських експертів з урядовою програмою ринкових реформ на 1994 рік, наголосили на проблемах, які вимагають негайного розв'язання за допомогою міжнародної громадськости з метою подолання економічної кризи в Україні та розгортання радикальних економічних реформ.

У своєму виступі на засіданні керівник американської делеґації, спеціяльний асистент президента Ніколас Бирнс підкреслив, що ЗСА вважають, що розбудова незалежної демократичної України з розвинутою ринковою економікою відповідає не лише національним інтересам України та її сусідів, але й інтересам ЗСА та всієї Европи. В зв'язку з цим ЗСА готові надати економічну, технічну та фінансову допомогу Україні в поширенні та поглибленні процесу ринкових економічних реформ.

З конкретною програмою такої допомоги на 1994 рік українську делеґацію познайомив координатор допомоги ЗСА новим незалежним країнам Томас Саймонс.

Українська делеґація відвідала Департамент сільського господарства ЗСА, де відбулася зустріч з секретарем Майклом Еспі. В ході зустрічі обговорювалися питання двостороннього співробітництва в галузі сільського господарства, кредитної допомоги Україні для реформування та розбудови сільського господарства та для вирішення сільськогосподарських проблем.

Співробітництво в галузі фінансово-кредитних відносин України і ЗСА було центральною темою переговорів у Федеральній резервній системі ЗСА, де українську делеґацію приймав заступник голови цієї установи Дейвид Маллінс. Голова правління Національного Банку України Віктор Ющенко розповів американським колеґам про невідкладні проблеми кредитно-фінансової та банкової сфери України, про зусилля Уряду у подоланні інфляції, стабілізації української монетарної системи, зокрема, про перспективи введення національної грошової одиниці — гривні.

У понеділок, 24-го січня, члени урядової економічної делеґації України зустрілись з керівництвом Корпорації закордонних приватних інвестицій (ОПІК) та Аґенції для розвитку торгівлі ЗСА. В ході переговорів обговорювалися проблеми ґарантування та заохочення американських приватних інвестицій в українську економіку, перспективи скасування тарифних обмежень, інші питання, що сприятимуть активізації зовнішньоторговельних зв'язків обох держав.

В праці урядової делеґації бере участь амбасадор України в ЗСА Олег Білорус.

ПРЕЗИДЕНТ Б. КЛІНТОН ЗВІТУВАВ ПРО СТАН УНІЇ

Президент Б. Клінтон промовляє в Конґресі.

Вашінґтон. — У вівторок увечорі, 25-го січня, президент Билл Клінтон виступив на об'єднаній сесії обох палат Конґресу з традиційним щорічним посланням „Про становище країни", оприлюднюючи свою програму на цей рік. Президент запевнив, що найпершими ділянками його праці буде реформа системи охорони здоров'я, боротьба зі злочинністю, а також внесення змін у деякі програми соціяльної допомоги.

Говорячи про реформу системи охорони здоров'я, Б. Клінтон намагався переконати, що його плян, оприлюднений ще минулого року і сприйнятий багатьма американцями без ентузіязму, насправді не буде означати втручання держави в медичну обслугу.

Очікувалося, що промова Президента буде присвячена тільки реформі системи охорони здоров'я, однак Б. Клінтон послухав своїх дорадників, керівників Демократичної партії в Конґресі, і багато уваги приділив також проблемі боротьби зі злочинністю, яка хвилює американських громадян ще більше, ніж медична обслуга.

Президент Б. Клінтон підтримав внесену в Сенаті пропозицію про те, щоб рецидивіст, який здійснює третій тяжкий злочин, діставав довічне тюремне ув'язнення. Тим часом критики цього законопроєкту підкреслюють, що він не досить практичний, тобто має радше символічний характер, бо передбачає, що третім злочином буде щось таке, що підпадає винятково під федеральний закон. Коли ж злочин підпадає лише під закон того чи іншого стейту, то у висліді довічного ув'язнення не буде. А в дійсності абсолютну більшість злочинів, в тому числі й тяжких, розглядають саме стейтові, а не федеральні суди.

На ці й інші невияснені місця у виступі президента Б. Клінтона звернув увагу лідер республіканців сенатор Роберт Дол, який виступив з альтернативною промовою.

В АМЕРИЦІ

РЕЧНИК ДЕРЖАВНОГО департаменту Строб Толлбатт у своєму слові перед сенатською підкомісією змінив дотеперішню настанову до Росії, остерігаючи Боріса Єльцина і його співробітників, що коли не буде сильного натиску на економічне оздоровлення Росії, це може мати дуже поважні погані наслідки, що можуть бути справді небезпечними для усіх. Ще минулого місяця С. Толлбатт уважав, що міжнародна фінансова допомога Росії може бути сильніша, тепер він заявив, що коли реформи економічні в Росії не будуть поступати швидко, може бути сповільнення допомоги із ЗСА.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА вирішив одноголосно, що клініки, в яких виконують аборти, можуть використовувати закон, який дозволяє судити за знищення і за ужиття сили. До Верховного суду апелювали членки Національної організації для жінок, які подавали приклади як групи та організації, які є проти абортів, конспірують, щоб нищити клініки у різні способи і тим не допускати до виконування абортів.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ Рудолф Джуліяні назначив комішенером культурних справ Скаплера Дж. Чейпіна, який донедавна був менаджером Метрополітальної опери, а тепер є ректором Колюмбійської школи мистецтв. Іменування на пост комішенера культурних справ такої відомої у театральних і мистецьких колах постаті вказує на прихильну настанову нового посадника до розвитку культурного життя в Ню Йорку, яке в останніх роках почало підупадати із зростом безробіття і перенесенням численних підприємств поза Ню Йорк.

ПРЕЗИДЕНТ БИЛЛ КЛІНТОН побував у Лос Анджелесі і назвав „національною проблемою" ліквідацію наслідків сильного землетрусу. Президент проїхав вулицями міста, які найбільше постраждали в результаті стихійного лиха, розмовляв з місцевими мешканцями. За останніми даними, жертвами землетрусу стали 43 особи. У листі губернатора Каліфорнії Піта Вілсона на ім'я Президента сказано, що, за підрахунками спеціялістів, землетрус наніс шкоди на суму від 15 до 30 більйонів долярів. Виступаючи на зустрічі з представниками лосанджелеської мерії і стейтової адміністрації, президент Клінтон високо оцінив злагоджену працю, яка панує на відбудові міста. „Я захоплений енерґією, оптимізмом і відвагою людей", — сказав він.

ЗЕМЛЕТРУС, що навістив Каліфорнію минулого тижня, уважають найдорожчою катастрофою в історії Америки. В перших обрахунках висоти шкоди оцінюють її приблизно на 30 біл. дол., але бояться, що ця цифра ще підійде вгору. Найбільшої шкоди зазнали житлові будинки і після перших обліченъ 13,335 домів є знищених, а їхні мешканці мусять шукати за новими приміщеннями.

У СВІТІ

ЗА ДВА РОКИ підпільної боротьби проти військового уряду Альжиру бойовики-ісламісти вбили понад 2,000 громадян країни, а також 26 чужинців-туристів. Оскільки ні армія, ні поліція не можуть запевнити порядку, в Альжирі нещодавно виникли так звані „підрозділи смерти". Ці збройні підпільні групи підтримують уряд і воюють проти ісламістів, мстячи за вбивства офіцерів і поліціянтів. Причому за кожного вбитого офіцера чи поліціянта „підрозділи смерти" знищують вдвічі більше ісламістів.

В ПІВДЕННОМУ мехіканському стейті Чіяпас, після припинення вогню, яке проголосив президент Салінас, вояки урядової армії продовжують розшукувати повстанців в індіянських селах. Мехіканські правозахисники повідомляють, що в тюрмі стейту перебуває 70 осіб з числа недавніх бунтівників-запатистів, які занають там фізичних знущан ь. Спостерігачі вважають, що армійське командування поспішає помститися повстанцям до початку переговорів з їхніми керівниками.

30 МІСЯЦІВ паризька прокуратура вивчала обставини вбивства у французькій столиці в серпні 1991 року колишнього прем'єр-міністра Ірану Шахпура Баґтіяра. Троє осіб зі злочинної групи вже чекають суду в тюрмі, на арешт ще сімох терористів, причетних до вбивства, видано ордери. Стало відомо, що терористична акція готувалася протягом декількох років, її координували іранські резиденти чотирьох европейських країн. Французька преса передбачає, що справу про вбивство Ш. Баґтіяра уряд Е. Балладюра, не бажаючи псувати стосунки з Іраном, намагатиметься „спустити на гальмах".

ГЕНЕРАЛЬНИЙ секретар Інтерполю Раймонд Кендл в інтерв'ю для французького тижневика „Нувель Обсерветер" висловив думку, що перемогти у боротьбі з наркотиками можна лише в один спосіб — зробити вже можливе для зменшення їх уживання. Р. Кендл підкреслив, що йому вдалося докладно з'ясувати три причини, через які західні уряди займають пасивне становище у „війні проти наркотиків". Поперше, справді тяжко випрацювати ефективні програми профілактики токсикоманії і допомоги токсикоманам, тому що тут треба дійти до соціяльно-психологічних спонук. Подруге, ефективні програми вимагають великих грошей, а висліди дають лише через декілька років, іноді через десятиріччя. Потретє, замість вкладати гроші у боротьбу з наркотиками, політичні діячі воліють зосереджувати зусилля на репресіях, які дають більш наочні в очах громадськости висліди.

Українська громада попрощала В. Батюка

Ню Йорк. — На вістку про перехід постійного представника України до ООН Віктора Батюка на пост амбасадора до Канади, українська громада Ню Йорку та околиці, з якою так щиро В. Батюк співпрацював, підготовила йому прощальну вечерю в приміщеннях Українського Народного Дому. Організаторами вечері були, крім Дирекції УНДому, українські громадські централі УАКР і УККА.

Не зважаючи на снігову бурю, зібралося в залі біля 120 осіб, в тому представники різних організацій, які бажали особисто попрощати постійного представника до ООН.

В. Батюк (зліва) з групою приятелів в Ню Йорку. (Світлив Я. Кулинич)

Зустріч відкрив голова Дирекції Андрій Ластовецький, вітаючи почесного гостя та його дружину Авеліну, та попросив о. протопресвітера Володимира Базилевського відмовити молитву.

Відтак забрав голос Євген Стахів, заступник голови УАКРади і заступник директора УНДому, який представив В. Батюка не лише як професійного дипломата, але також поета та знавця мови бенґалі, який зробив багато літературних перекладів з цієї рідкісної мови. У своїй дипломатичній кар'єрі В. Батюк працював в Українській Місії при ООН вже у 70-их роках, а відтак в такій місії у Женеві. Відтак В. Батюк працював у Міністерстві Закордонних Справ і з цього приводу приїздив як член делеґації УССР на генеральні асамблеї до Ню Йорку. Постійним представником Ук-

(Закінчення на стор. 3)

ВЕЧІР КОЛЯДОК В ҐАЛЕРІЇ ОМУА

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців Українців Америки і Літературно-Мистецький Клюб запрошують на вечір в ґалерії ОМУА, в якому виконуватимуться старовинні колядки і щедрівки. Вечір відбудеться у п'ятницю, 28-го січня, о год. 6:30 вечора. Виступлять Ярослава Ґеруляк, Любарт Ліщинський, Лаврентія Туркевич та інші. Різдвяна виставка в ґалерії продовжена до 30-го січня. Ґалерія відкрита у п'ятницю від год. 6—8-ої вечора, в суботи від 11—4-ої год. по полудні, в неділі — від 1—4-ої по полудні. Адреса ґалерії: 136 Друга аве., 4-ий поверх.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні:
(202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send adress changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У Німеччині також вибори

У найбільшій країні Центральної Европи, Федеральній республіці Німеччини з-поверх 90 мільйонами населення, відбудуться 12-го березня ц. р. вибори до парляменту — це перше після з'єднання у 1990 році із „незалежною" Східньою Німеччиною, колишнім комуністичним сателітом Совєтського Союзу. Німеччина із своїм могутнім промислом, близько зацікавлена Україною, як тереном експорту своїх продуктів, і вона прихильна Україні, тямлючи страшне лихо, що його зазнала від російського імперіялізму в добі СССР — з окупацією східньої частини її території та здвигненням впоперек Берліну ганебного муру. Немає сумніву, що після впорядкування відносин в Україні — вона зберігатиме дружні взаємини з Німеччиною.

Покищо не тільки колишні члени СССР, усамостійнені національні держави, але й така давня держава, як Німеччина має різні труднощі і стоїть перед розв'язкою різних проблем. Обширна кореспонденція з „тимчасової" (від 1945 року) столиці Німеччини Бонн у „Ню Йорк Таймсі" з 21-го січня ц. р. має цікавий заголовок: „Німецька політика: крок вперед і крок назад". Воно стосується і відкритої ще справи перенесення столиці з Бонну до Берліну, і приготувань до виборів, які можуть принести несподіванки. Найперше — у цих виборах вирішиться доля канцлера Гельмута Коля, який спираючись на центро-правому парляментарному бльоці, перебуває при кермі Німеччини вже 12 літ. Гельмут Коль здобув собі ім'я державного мужа високої кляси. Як той, що переборов усі труднощі на шляху до з'єднання Німеччини (перекупив величезними грішми Міхаіла Ґорбачова, який ставив найбільші перешкоди) — втішався великою популярністю. Вона зменшилася, коли безробіття викликало було вибух ворожих заворушень східніх німців проти залеґалізованих у Німеччині чужинецьких громадян, що примусило уряд Коля змінити закон про іміґрацію і натуралізацію.

Не виключена нова партійна коаліція, яка запевнила би дальшу провідну ролю Християнсько-Демократичної партії і дальше урядування Гельмута Коля. Але — читаємо у цій кореспонденції — переведені опити виявляють зріст популярности лідера Соціял-Демократичної партії Рудольфа Шарпінґа з Надренії.

Приязні союзницькі стосунки між Німеччиною і ЗСА за президентури Джорджа Буша, який зразу погодився був на з'єднання Німеччини, проходили за президента Билла Клінтона з двох причин: загину кількох німецьких вояків у складі міжнародного війська Об'єднаних Націй у Сомалії, та з приводу затяжної воєнної аґресії Сербії проти усамостійнених колишніх членів Юґославії. Німецька публічна опінія висловлюється голосно проти висилання німецьких вояків поза кордони Німеччини. Пригадуємо, що ще державний секретар Джеймс Бейкер „перестерігав" Хорватію, щоб не відривалася від федеративної злуки Юґославії. Німеччина й Італія, навпаки, першими визнали державну незалежність Хорватії і Словенії. На недавній конференції на вершинах лідерів членських держав НАТО у Брюсселі рішено вистосувати до Сербії чи пак сербів у Боснії пересторогу, що продовжування облоги й обстрілювання столиці Боснії Сараєво доведе до обстрілювання з повітря сербських гарматних становищ на горбах біля Сараєво.

Ми читали, що президент Клінтон зупиниться у поворотній дорозі до Америки у Женеві саме у справі Боснії. Він зупинився у Женеві, але зустрівся тільки з президентом Сирії Гафезом Ассадом та розмовляв про замирення Сирії з Ізраїлем за ціну повернення Сирії окупованих Ізраїлем гористих земель Ґоляна. Німеччина, як член НАТО, не має права самотужки встрявати у війну в Боснії, — але німці обурені на Америку, яка кількакратно змінювала своє становище у справі Боснії і тепер нічого не діє.

Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" з Бонну не ставить ніяких прогноз. Звичайно, бувають різні несподіванки. Але німці розв'яжуть свої проблеми. Це тугий, діловий народ.

Микола Руденко

НОВИЙ РІК — НОВІ ПОТРЯСІННЯ

III

А ось друга перешкода — на цей раз електронно-комп'ютерна. Відомо, що пускова „кнопка" від усіх наших ракет перебуває в Росії. Відомо також, що всі ці ракети націлені на ЗСА. Той, хто хоче їх зберегти, має на меті переорієнтувати ракети в північному напрямі. Але таке завдання вимагає величезних коштів і кількох років головоломної праці. Отже тоді, коли праця зрештою буде завершена, в нас не залишиться жодної ядерної боєголовки, яку можна було б тримати в шахті. Хіба ж не безглуздя?

Іще одне безглуздя. Ядерні боєголовки обслуговують і контролюють ті, хто їх виготовляв і хто зрештою зобов'язаний переробити їх на стрижні для атомових електростанцій. Аматорство тут неприпустиме. Отже, цю роботу доводиться виконувати московським вченим, так це мусить бути й надалі. Вони ж запитують наших урядовців: „А чого це ми повинні обслуговувати ракети, які ви збираєтеся перенацілити на Москву?" Питають ввічливо, з іронічною посмішкою, бо все це виглядає якимось анекдотом.

А проте анекдотичне нагромадження смертельно небезпечних нісенітниць ще й коштує так дорого, що це стало однією з причин нашої економічної кризи. До цього належить додати май же вдвоє більшу армію, ніж нам потрібно у мирний час: 700,000 рядових і офіцерів. Третя армія в світі після Росії та ЗСА. Але тут доводиться керуватися не лише мілітарними міркуваннями. Два роки тому українська армія становила 1,200,000 осіб — тобто все те, що тримав уряд СССР на території України. Сьогодні її вдалося скоротити на півмільйона, незабаром вона буде скорочена іще на 100,000. Головні труднощі полягають у тому, що оці сотні тисяч військовиків не можна випхати на вулицю просто так, без будь-якого забезпечення. Передовсім їх належить забезпечити житлом і роботою, а в умовах нашої кризи це нелегко.

Гадаю, мені не варто детально розповідати, які вигоди матиме Україна за те, що її Уряд та Президент погодилися з вимогами най розвиненіших країн світу, аби наша держава стала справді без'ядерною. Сьогодні про це говорять і пишуть всі органи масової інформації — пишуть, як про подію історичної ваги. А це й справді так: Україна своїм рішенням розбльокувала ядерне роззброєння для всього світу. Адже ж наше неприйняття Ліссабонського протоколу (пункт про нерозповсюдження ядерної зброї) робило недійсними домовленості з приводу ядерного роззброєння, які були досягнуті іще за Ґорбачова. Отож не дивно, що Україна наприкінці 1993 року опинилася в політичній та економічній бльокаді: в ній почали бачити державу, котра прагне стати атомним монстром.

А проте я схвалюю позицію українського парляменту, яку він займав досі — тобто до підписання відомої заяви трьох президентів. Справа в тому, що Росія ніяк не компенсувала вартости урану, який містився в тактичній ядерній зброї, котру їй було передано років зо два тому. Те ж саме вона збиралася зробити й з міжконтинентальними ракетами, вважаючи їх не українською, а російською власністю. Не було також обумовлено, що Україна може погодитись на розмонтування атомної зброї лише в обмін на ґарантію безпеки та недоторканости її кордонів. Документ, який був підписаний у Москві трьома президентами, повністю врахував ці вимоги й ґарантував їхнє виконання. Але деяким парляментарям так хочеться зберегти в Україні бодай кілька десятків міжконтинентальних ракет супроти російських імперіялістів, що ці депутати навіть не враховують: ракети міжконентальні, а імперіялісти живуть на тому ж самому континенті, що й ми. Та ще й так близько, що одного Чорнобиля вистачило на три народи: український, білоруський і російський. Та й чи потрібні атомні ракети там, де так багато атомних електростанцій? На ці об'єкти досить спрямувати звичайні, не атомні ракети — і вони зроблять не менше лиха, ніж атомні. Російські урядовці добре це розуміють. Свій атомний арсенал вони тримають не проти України — у них є небезпечніші сусіди на сході. Мабуть, не слід забувати, що вчення Мао переглянуто далеко не у всьому. І, мабуть, не варто звинувачувати американського та російського президентів, що вони про це пам'ятають.

Закінчення буде.

M. M.

Ти не дивись, що буде там, чи забуття, чи зрада...

Кажуть, українці мають найбільше в світі народних пісень, а воно й не диво: усі ж ми походимо від маминої колискової, з отого сумовито-лагідного „Люлі, люлі, люліса, вербовії колеса...". Де ж іще малесеньке серденяточко вбере в себе більше ніжности, мудрости, любови. Тому і виростала з того серденька велика душа, і все життя виспівувала, виливала все у пісню: і сум, і печаль, і відразу, і любов, а що доленька у тієї душі була часто гіркою, то співала крізь сльози, починаючи пісню отим нашим відомим „ой", а таки ж співала! Мені подумалося, так, коли я була на концерті фолкльорного ансамблю з України „Верховинці" і їхньої солістки Люби Клопотовської, які тепер ґастролюють у Канаді. Серед чужої землі, серед такої лютої зими так беззахисно і тремтливо, як полум'я свічечки, звучало її тужливе сопрано: „Ти не дивись, що буде там, Чи забуття, чи зрада, Весна іде назустріч нам, Весна любові рада". Такі знані Олесеві рядки, а чомусь так вразили мене тоді... А потім були різдвяні колядки, щедрівки, думи, колискові, ліричні пісні і ті, які прийнято тепер називати піснями з-за ґрат. І всі вони — незнані чи маловідомі. Справа в тім, що Люба Клопотовська вже довгі роки збирає і записує від стареньких людей давні пісні, що передавалися з покоління в покоління сотками років.

— Пані Любо, як з вами сталося оте „чудо"? Як ви, заслужена артистка України, взялися збирати пісні?

— Я збираю пісні головно з моєї рідної Івано-Франківської области. Збираю з дитинства, першу пісню записала від моєї бабусі, потім — від односельчан. А пізніше, вже навчаючись у Львівській консерваторії, захопилася фолкльорними записами І. Франка, Лесі Українки, Клемента Квітки, М. Павлика, Є. Ярошинської, І. Вагилевича, тому в моєму репертуарі багато пісень саме з їх записів.

— Мені тяжко повірити, що в пам'яті простих сільських людей досьогодні збереглися не тільки ліричні пісні, а й оті історичні пісні, думи, такі складні і глибокі за змістом.

— Ви не уявляєте, скільки людей підходить до мене після концертів у сільських будинках культури і просять записати пісні і від них. Я відчуваю тоді таку величезну відповідальність! Адже вони передають через мене у спадок усім нам щось більше, ніж скарб, вони передають нам частку духу, щоб вона не зникла зі світу разом з ними... Випадково я познайомилась з однією старенькою бабусею з села Цвітова на Івано-Франківщині, звати її Параска Палагній. Мене вразило, як багато пісень, весільних ладканок, колядок пам'ятає ця проста сільська жінка. Я записала від неї чудові колядки: „Ти дівчино красна", „Ясна зірка засвітила", „Дивная новина", яким вже сотки й сотки років.

— Взагалі у вашому репертуарі дуже багато колядок, щедрівок...

— Це тому, що Різдво — моє улюблене свято.

— Чому саме Різдво?

— Бож Різдво — то не лише народження Дитятка Ісуса, з ним народжується надія, народжується віра. Дивіться: взимку природа ціпеніє, замерзає, стає нерухомою і похмурою, а колядка своїм світлом, своєю лагідністю ніби розпромінює людські оселі, вселяє в душу сподівання, тепло, радість. Це так як в нашій історії: яка б не була жорстока до нас доля, народна пісня — наче світла канва на полотні життя.

— Це правда, скільки в українській пісні виспівано журби, печалі, смутку, а скільки жіночих сліз...

— То дуже глибока тема. Пам'ятаєте, Леся Українка писала:

Чи тільки терни на шляху знайду,
Чи стріну може де і цвіт барвистий,
Чи до мети я певної дійду,
Чи без пори скінчу свій шлях тернистий,
Бажаю так скінчити я свій шлях,
Як починала — з співом на устах.

З співом на устах...У цьому — Леся, але й не лише вона. Згадайте хоча б жінок, що були ув'язнені у сталінських таборах... Недавно я познайомилась з однією такою жінкою, Ольгою Касіянчук, що живе тепер у Яремчі. 18-річною дівчиною її було кинено до в'язниці і перейшла через усе пекло тюремного життя. Коли я запитала, як їй вдалося вижити у тому пеклі, вона відповіла: „А ми співали... Потомлені, після тяжкої цілоденної роботи, ми з подругами сідали колом у нашому бараці і співали український романс „Чорний кольор", що його мене навчила ще моя мама:

(Закінчення на стор. 3)

Петро Часто

КРИМСЬКА МЕЖА

I

Не вдаючись до докладної історії Криму, згадаймо тільки відповідний український архетип, тобто те, що з цього приводу віки відклали в нашу національну підсвідомість. Воно не зникло звідти, бо підсвідомість нетлінна. Отже, українці і кримські татари таки мали близькі стосунки. Часом навіть тісні — на відстані шаблі. Однак не раз і не два запорізькі козаки і ханські підданці діяли заодно, так що своєрідне „входження" татарів до складу України, а також освоєння татарського Криму українцями почалося задовго до 1783 року, коли цей край завоювала Росія. Її роля в Криму логічно могла довести лише до витіснення автохтонного населення, і саме це сталося в 1945 році: за велінням Сталіна татарів вигнано з рідної землі. Кримська автономна республіка, утворена в складі Росії в 1921 році, стала звичайною російською областю.

У 1954 році, коли Москві закортіло пишно відсвяткувати 300-річчя Богданового безталання, Президія Верховної Ради Росії віддала Кримську область Україні. Тепер російські правники гніваються на тодішніх своїх можновладців: мовляв, не мали права! Мали чи не мали, проте віддали, вже цим одним визнаючи, що Крим з Україною в'яже не тільки географія. Певне, не прийшло б їм це до голови, якби могли передбачити занепад совєтської потуги.

Як тільки стало очевидним, що Україна, не вдовольняючись химерними стежечками горбачовської „перестройки", йде просто до своєї незалежности, партійна верхівка Кримської области миттю зорганізувала „п'яту колону". Її відразу підтримала офіційна київська влада. Верховна Рада України, більшість у якій ще й дотепер складають колишні комуністи, 12-го лютого 1991 року відновила статус Криму як „територіяльної автономії" — той самий дуже спеціяльний статус, що його надала Кримові Росія в 1921 році. Чому вона тоді це зробила? Тому що в 1921 році більшість кримського населення складали українці. І якщо б іти за етнічним характером краю, то Москві довелося б створювати в кордонах Росії українську автономну республіку. А так її назвали Кримською територіяльною автономією — спробуй вирозумітися!

Національно глуха більшість в українській Верховній Раді буквально заохотила кримських українофобів до сепаратизму. Перетворивши, ні сіло ні впало, Кримську обласну Раду у Верховну Раду Криму, парлямент у Києві милостиво запропонував їй прийняти Конституцію Кримської автономної республіки у складі України. Ось кваліфікована опінія з цього приводу президента Української Асоціяції юристів Сергія Головатого: „З погляду права вже тоді була підкладена бомба під нашу територіяльну цілісність, бо фактично визнавалося, що УРСР і КАРСР — рівнозначні величини".

Через своє прокляте малоросійське самопочування український Уряд все більше втрачав контролю над ситуацією. 6-го травня 1992 року Верховна Рада Криму прийняла акт про державну самостійність Криму. Росія тим часом також не дрімає. 21-го травня того ж 1992 року її Верховна Рада проголошує незаконним входження Криму у склад України в 1954 році. У своєму звіті спеціяльна комісія російського парляменту намагалася спростувати історичний факт причетности українців до освоєння Криму, зокрема до будівництва першої російської фльоти на Чорному морі. Арґумент російські експерти висунули такий: „До лютого 1917 року ні росіян, ні українців в Російській імперії не було, бо в її законах не існувало поняття нація".

Крим все виразніше перетворювався на об'єкт міждержавного конфлікту. Не міг далі мовчати й Президент України Леонід Кравчук. Ось декілька його думок з інтерв'ю для московської газети „Ізвєстія": „Можливо, цей акт є несправедливий з погляду Верховної Ради Росії, однак в такому разі треба скасувати всі несправедливі акти, котрі приймалися від 1917 року і навіть давніше. В таких діях буде присутня логіка, а якщо виривати з контексту один акт, та ще той, що стосується іншої держави, у даному випадку України, то за цим відчувається певна свідома дія... Ні, ми будемо чинити в рамках законів і порядків, котрими керується світ".

На жаль, було вже запізно. Головну помилку вже було зроблено відновленням статусу Криму як територіяльної автономії. Але що мав на увазі Президент Л. Кравчук, коли говорив про міжнародні закони?

Закінчення буде.

Катерина Щупляк

БІЛІ ТРОЯНДИ

II

Він швидко зник у темноті. За кілька хвилин повернувся:

— „Швидка допомога" вже виїхала, — сказав чоловік тремтячим голосом.

— О, Боже! Він стікає кров'ю, — бідкався Петро. Він роздер свою сорочку, стискаючи покалічені ноги, гальмуючи кров. „Швидка допомога" приїхала досить скоро. Ігоря забрали до центральної лікарні, по дорозі стримуючи кровотечу. Дитина була далі непритомна. В лікарні Ігореві повернулася на мить пам'ять.

— Дитино чий ти, яка твоя адреса? — схилився лікар над хлопчиком.

— Ігор Коцюба... Вулиця Волгоградська... — і знепритомнів.

Чергова медсестра через довідкове бюро дізналася число телефону батьків Ігоря.

Прибулі Петро і Надія стояли, як вкопані, задеревілі від горя. Надія стиснула руки, які їй було тяжко розімкнути, серце калатало в грудях, стискалося взявши їх у кліщата.

Підійшов лікар:

— Я знаю: велике горе вас спіткало, Співчуваю вам, дорогі батьки, але зараз ми мусимо рятувати вашого сина. Мені потрібна ваша згода на ампутацію другої ноги, дуже роздроблена кість, виходу немає, — він говорив швидко, стурбовано.

Надія мовчала. Заговорив Петро.

— Робіть все, що потрібно і необхідно, ми вам довіряємо.

— Хлопчик втратив багато крови, — продовжував лікар. Потрібне термінове переливання її. Ми зробимо негайно оголошення в радіо, не хвилюйтесь, люди допоможуть, а ви — кріпіться. Така видно доля...

Він швидко зник за дверима операційної кімнати. Години операції здавалися для батьків вічністю. Нарешті двері операційної відчинилися. На лікарняному візку лежав нерухомо хлопчик з восковим обличчям. Надія не впізнавала свого сина. Його обличчя їй здавалося незнайомим. І вона гірко заплакала.

— Тихо, пані Надіє, — заспокоював лікар. — Після снотворних ліків, він буде довго спати. Не турбуйтеся. Надіюсь, все буде в порядку.

— А тепер продовжував він, — можете лишитися біля свого сина на ніч.

— Так, ми будемо сидіти, — відповів Петро стиха, ховаючи заплакані очі.

• • •

Приїхала Надіїна сестра Ольга. Тепер вони вдвійку сиділи біля Ігоря. Ольга цим вможливлювала трохи відпочити вкрай втомленій сестрі. Вони сиділи біля маленького обезсиленого тіла дні і ночі. Потроху Ігор приходив до себе. Хлопчик почав усвідомлювати, що з ним сталося. Він бачив заплакані мамині і тетині очі, які ховалися від нього і накривав своє обличчя простирадлом. Та одного разу він крикнув:

— А ви, всі плачете, ви плачете, бо шкода вам мене... Я не хочу таким жити, я вб'юся, я вб'юся!— і почав гірко плакати, — припавши до подушки.

Надія і Ольга почали його заспокоювати, наводячи приклади про людей-калік, які знайшли своє місце у житті. Вони розповіли про військового льотчика, який втратив ноги і про те, як він зумів на протезах не лише ходити, а навіть танцювати, дякуючи великій силі волі. А потім він повернувся на свій літак, здійснивши на ньому бойовий подвиг. Але, водночас, жінки застерегли медичну обслугу лікарні не приносити з їжею ні видельців, ні ножів.

Час минав, Ігор потрохи звикав до своєї долі. Мамині ласкаві руки і серце зігрівали його дитячу душу.

Та прийшло нове горе. Ігор увесь час горів від гарячки. Почалися болі в кістках.

І знову прийшли материнські безсонні ночі...Надійчині очі, здавалося провалились, глибоко, а під ними з'явилися страшні чорні кола. І це вже не була Надія, а сама тінь... Але що вона?! Її малий син був на краю пропасти.

Одна надія на Бога... В церкві св. Юра йшла відправа за спасіння юної Ігорової душі. Боже... поможи йому!..

• • •

Біля Ігоря появився лікар:

— Пані Надіє, я хочу з вами поговорити. Заходьте, будь ласка, до мого кабінету.

Серце Надії охопила тривога... А лікар продовжував:

— Дорога мамо, — я розумію ваше горе, але, на жаль, стан здоров'я вашого сина погіршився, почалася ґанґрена. Що робити?.. — хвилину він помовчав, а потім додав:

— Ми мусимо підрізати вище ноги, кріпіться, дорога, але мені треба вашої згоди...

Надія гірко заплакала:

—Що я можу дати своєму синові, як я можу облегшити його страждання? — в розпачі говорила вона, витираючи сльози. — Робіть, що треба...

Сльози застигли на її очах. І знову неспокійні безсонні ночі... Та Бог дав матері силу винести цей новий удар долі. А життя йшло своїм звичайним руслом, змінюючи природу, загартовуючи зболені людські серця.

• • •

Прийшла весна. Засвітило сонце і роз'яснило все довкола. І трохи звеселило душу.

Ось настав довгоочікуваний день повороту додому. Весь медичний персонал лікарні вийшов на ґанок провести Ігоря. Люди в білих халатах півроку боролися за його життя. На очах у всіх блищали сльози.

— Кращої долі тобі, сину, — заговорив ласкаво лікар. І нахилившися до хлопчика сказав:— „Бажаю тобі знайти себе в житті, бути сильним, ніколи не піддаватися труднощам. А коли рани загояться — возьмемо мірку, замовимо протези,той не хвилюйся, все буде добре. Повір мені, Ігорку.

Продовження буде.

Українська...

(Закінчення зі стор. 1)

раїни до ООН став В. Батюк 16-го березня 1992 року з хвилиною перенесення Геннадія Удовенка на пост амбасадора України до Польщі. Тепер, сказав Є. Стахів, приходиться прощати В. Батюка і бажати йому успіху у його дальшій дипломатичній службі.

Від УККА прощав В. Батюка голова Аскольд Лозинський, який у своєму слові підкреслив тісну співпрацю постійного представника України до ООН з українською громадою, його участь у всіх імпрезах та зібраннях, на які часто приходив із власної ініціятиви, не чекаючи на окреме запрошення. Це було доказом, що він почувається пов'язаним із цією громадою дружніми почуваннями, а не обов'язком.

Останнім говорив В. Батюк, який згадав не лише свою довголітню дипломатичну працю, але зупинився також на актуальних політичних подіях в Україні. На його думку, договорення Президента України Леоніда Кравчука із президентом ЗСА Биллом Клінтоном є корисним та він надіється, що Верховна Рада його ратифікує. В. Батюк вірить у дальшу співпрацю України зі Заходом та в те, що Україна стане членом НАТО.

Із таким оптимістичним ствердженням В. Батюк попрощав усіх присутніх, підходячи окремо до кожного із столів.

На прощальній вечері були присутні Володимир Хандагій, який буде виконувати обов'язки постійного представника України до ООН аж до виборів в Україні у березні, Валерій Кириченко, перший секретар представництва, Олександер Матсик, перший секретар, генеральний консул України в Ню Йорку Віктор Крижанівський з дружиною Людмилою, консул Микола Кириченко і віцеконсул Євген Корнійчук.

Ти не дивись...

(Закінчення зі стор. 2)

Л. Клопотовська

„Щоб співати кольор чорний, віддам голос свій, Лиш тобі одній, покорній, я співаю кольор чорний, Бо то кольор мій, бо то кольор мій. Мене мати породила, була темна ніч, Чорним шовком оповила, Гірку долю мені дала, життя моє — ніч, життя моє — ніч". От така душа у нас. Саме від Ольги я записала багато пісень, складених у таборах, адже вони тепер — частина нашої історії. Ці пісні я співаю на концертах, співала і сьогодні...

— Любо, дуже дякую за розмову, бажаю вам, щоб ваш кольор ніколи не був чорним, а був просвітленим, як ваші пісні, нехай пісня і далі наснажує й окрилює вас і нас, а пісенний „урожай" буде щедрим.

— Дякую, я ж хочу повіншувати усім українцям в Америці й Канаді словами старовинної колядки:

Будьте здорові, гречні господарі,
Бажаю вам щастя, здоров'я,
У городі — липку, а в хаті — скрипку,
У городі — зілля, а в хаті — пишне весілля,
У городі ліску, а в хаті — добру невістку,
В городі — трави жмуток, а в хаті — файний прибуток.
А може у вас в хаті хтось дуже сумує?
А може у вас в хаті когось бракує?
Того, що сумує — розвеселяйте,
Того, що бракує — не забувайте!
Віншую вас прибутком добрим,
Віком довгим, на многії літа, на щастя!

РЕЗЕРВНИЙ ГЕНЕРАЛ Констанд Вільгоен в імені політичного об'єднання білих громадян Південно-Африканської Республіки заявив, що його прихильники захищатимуть суверенітет білого населення зі зброєю в руках. Це вже не перша подібна заява з боку білих мешканців ПАР, які побоюються, що після передання влади чорній більшості країну затопить хвиля насильства. Існують навіть прогнози, що ПАР не уникне громадянської війни, і почнуть її ворогуючі чорні сили — Африканський національний конґрес і зулюська партія Інката. Очікується, що у висліді призначених на 27-ме квітня виборів до владе прийде лідер Африканського національного конґресу Нелсон Мандела.

НІМЕЦЬКА І САВДІЙСЬКА служби безпеки здійснили спільну операцію, у висліді якої конфіскували значну кількість хемічних речовин, призначених для Іраку. Ті речовини є важливими компонентами виробництва палива для балістичних ракет. Німецька контррозвідка дізналася, що корабель з незаконним вантажом пливе до Іраку з Китаю. Коли він зайшов в один зі савдійських портів, німецький уряд звернувся до савдійської влади з проханням перевірити вантаж. Так з'ясувалася причетність до справи китайців.

Зимова казка

У неділю, 19-го грудня, в приміщенні церкви св. Михаїла в Йонкерсі відбулося свято Миколая.

Всі — й дорослі, й діти — чекали цього дня. Це було видно і з святково прикрашеної залі, і з естетично оформленої сцени, і з виставки-продажу книг та робіт. Та й кількість людей, що зібралася тут, свідчила: буде щось дуже цікаве. І я не помилилася. Ввійшовши з холодного дощового дня у святкову залю, я неначе ввійшла у казку. Таке почуття не покидало мене до кінця.

Виступають юні музиканти школи українознавства.

Розпочалося свято вступним словом директора школи Оксани Кулинич, яка щиросердечно привітала всіх, а також розказала про успіхи школи українознавства в цьому році. Було приємно дізнатися, що гасло „Всі діти — до українських шкіл!" — знайшло своє втілення тут. Доказом цього є те, що кількість учнів за цей рік збільшилася до 88.

Першими мали нагоду показати свої таланти учні 1-2-ої кляси, що їх підготували Люба Ґенсьор-Садницька й Славка Періх.

Сценка „Снігова пісня" у виконанні учнів першої кляси.

Сценка „Снігова пісня" дійсно відповідала назві. Треба тільки було бачити, як ці маленькі діти, ніби справжні актори, грали, перевтілювались в героїв казки. Вся сцена супроводжувалася музикою. А малі актори — Снігова Баба, Дід, Снігуронька, Сонечко — були неперевершеними в танку. Гарні костюми доповнили цю пісню. Численні танцювальні композиції, вірші, сценки, — все переплелося в одне й дало гармонію, що називалася „Снігова пісня".

Пожвавлення в залі й усміх на устах дорослих... Це виступає „Світличка" при СУА, діти трьох — чотирьох років, що їх підготовила Оксана Макаренко. Наймолодші відчували себе найбільш впевнено. І було дуже приємно, що діти, які щойно навчилися говорити, вже виступають і так прекрасно деклямують по-українському.

Наступною точкою був виступ дітей садочку, які своїми піснями та віршиками про Миколая та сценкою „Чап-чалап" розвеселили публіку. Цю точку підготовила Дарка Горбачевська.

Заключною точкою програми був виступ дітей середнього і старшого шкільного віку. Тут брала участь велика кількість дітей. Кожна дитина мала змогу виступати у програмі.

Автором точки „Показ талантів перед св. Миколаєм" була Люба Ґенсьор-Садницька. Організаторами були учителі Марія Шкерлик, Іванка Шкафаровська, Люся Ланцута, Марійка Козіцька, Богданна Ткачук, Оксана Макаренко, Оксана Кулинич та батьки Ірка Лотоцька і Леся Кіцюк-Щур. Та успіх не був би таким, якби учні старших кляс не взялися за ведення цієї частини свята. Адя Рудик, Ірина Лібер, Тара Оліярчик і Роман Марчак виявилися прекрасними ведучими програми. То дотепом, то легким гумором вони створювали ту атмосферу в залі, під час якої забуваєш про час. З ролею конферансьє вони справилися чудово!

Професіональним був виступ бандуристів, що їх підготувала Оля Ходоба-Фриз. Не відстали від них і танцюристи.

А далі знову ... несподіванка. Вибігають „злі духи", які хотіли накоїти лиха. Вся заля в напруженні чекає розв'язки. Діти в костюмах оленів стараються вигнати їх. Але це не так просто. І тут приходять на допомогу ангели. Всі дружньо кличуть св. Миколая.

Приходить св. Миколай. Він вітає всіх, роздає подарунки. Щасливий кінець. Та, на жаль, це вже кінець свята.

І пригадуються слова директора школи: „Школа всім вам вдячна за жертвенну працю, що відноситься до всіх, хто підготував його: батьківському комітетові (голова Володимир Юрчинюк), Богданові Лотоцькому, вчителям та батькам".

Я дивлюсь на дітей, що в залі. І коли очі є дзеркалом душі людини, то я не бачила такого вірного дзеркала як очі цих дітей: в них відбивалася радість. Ці очі говорили: „Дякуємо за казку!"

Богданна Ткачук

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Ю. Грабець здобув перемогу в тенісовому турнірі КЛК

Група учасників турніру.

Союзівка. — Юрій Грабець вдруге здобув чашу д-ра Ярослава Рожанковського у тенісовому турнірі тут в суботу і неділю, 9-10-го жовтня. У фіналі Ю. Грабець переміг Степана Сосяка 6-0, 2-6, 6-3.

У півфіналах Ю. Грабець елімінував Сашу Народницького 6-0, 6-1, а С. Сосяк Юрія Витановича 6-2, 6-1. У групі змагунів з одною програною переможцем вийшов Володимир Дзівак над Романом Василяком.

У жіночому двобою Христина Карпевич перемогла Віру Попель 6-4, 6-2 а в юнацькому — Тарас Попель переміг Андрія Нинку 6-0, 6-2.

Турніром проводими голова КЛК Юрій Попель і інж. Роман Ракочий, ст. Чаші вручив колишній довголітній голова КЛК інж. Володимир Гнатківський.

У суботу увечері відбулася товариська зустріч та забава при звуках оркестри Союзівки. Крім членів КЛК, в зустрічі взяли участь учителі англійської мови в Україні (які в той час мали свою зустріч) та декілька родин лікарів і інженерів.

У цьому році турнір КЛК відбудеться 22-го і 23-го жовтня і є він відкритий для змагунів і змагунок інших українських клюбів.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В „Свободі" ч. 10 за вівторок 18-го січня 1994 р. в некролозі бл. п. МАРІЇ ГАЛІЙ-ЛЮБИЦЬКОЇ надруковано неправильно прізвище племінниці Юліяни Мазарець — має бути Юліяна Мазурець.

Адміністрація

ПОДЯКА

Цією дорогою висловлюємо найщирішу подяку вельмишановним Вірі і Антонові ШУМЕЙКАМ, власникам аґенції Кобаснюк в Ню Йорку за подарування на виграшу подорожі в Україну. Квиток виграла Слава Рубель.

З продажу квитків суму 1,820.— дол. (разом з датками 3,800.— дол.) 64-ий Відділ СУА в Ню Йорку склав на Будівельний Фонд Українського Музею в пам'ять незабутньої кол. голови і членки Управи Відділу св. п. Марії ДАНИШ.

Вдячні Управа та членки 64-го Від. СУА

УВАГА! УВАГА!

Пригадується, що

Посмертні повідомлення

до поміщення в щоденнику „СВОБОДА"

приймаються тільки до години 8:30 ранку,

якщо родина бажає їх мати надрукованими того самого дня.

ВІДДІЛ ОГОЛОШЕНЬ

Ділимося сумною вісткою з нашим громадянством, що дня 11-го січня 1994 р. в Блумінґтоні, Інд., нагло відійшов у вічність

св. п. мґр

МИКОЛА МАРТИНЮК

відомий громадський і науковий діяч, член ряду наших організацій, колишній бібліотекар в університеті Індіяни в Блумінґтоні.

Покійний походив родом із с. Бобятина на Сокальщині. Був одним із основоположників Об'єднання Надбужанців, членом його Головної управи, головою редакційної колеґії і головним редактором реґіонального збірника „Надбужанщина" та членом редакційної колеґії земляцького органу „Надбужанська Земля". Похорон відбувся в суботу, 15-го січня 1994 року.

Родині Покійного по втраті мужа і батька та нашого друга і товариша по праці в нашому реґіональному русі складаємо наше найглибше співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

Головна Управа
Об'єднання Надбужанців

Дня 26-го грудня 1993 р. в Торонто, після важкої недуги відійшов у вічність на 83-му році життя

св.п. ред.

ВОЛОДИМИР МАКАР

відомий політичний і громадський діяч, кол. в'язень польських тюрем і концтабору в Березі Картузькій, видатний член ОУН і УВФ, учасник резистансу УПА, працівник таємної радіостанції УПА в Карпатах „Афродита", член ряду наших організацій, в тому провідний член Об'єднання Надбужанців.

Покійний був одним із основоположників Об'єднання Надбужанців, головою його тимчасового комітету, згодом як секретар ЦК ОН, член Редакційної колеґії і один із численних авторів збірника „Надбужанщина". На третьому земляцькому з'їзді осінню 1989 р. був позаочно іменований почесним головою ОН.

Як письменник-мемуарист був автором книжок „Береза Картузька", „Бойові друзі" і „Від Бистриці до Буга". Був редактором вояцької сторінки в тижневику „Гомін України", „Вояцька Ватра".

Дружині покійного, родині і друзям в глибокому смутку по такій невіджалуваній втраті складаємо наше найглибше співчуття. Хай легкою Йому буде канадська земля і вічна пам'ять між нами!

Головна управа
Об'єднання Надбужанців

З глибоким смутком повідомляємо рідних, приятелів і знайомих, що в п'ятницю дня 21-го січня 1994 року відійшла у вічність на 78-му році життя в домі своєї синової Марти Квітковської у Воррені, Миш., наша найдорожча ТЕЩА, БАБУСЯ, СВАХА, КУЗИНКА І ТЕТА

д-р МАРІЯ КВІТКОВСЬКА
з дому ВЕСОЛОВСЬКА

почесна голова СФУЖО

народилася 19-го грудня 1915 року в Чернівцях, Буковина, Україна. Відома політично-громадська діячка. Довголітня голова Українського Золотого Хреста і СФУЖО, 2-ий заступник президента СКВУ, член ПУН.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ:

ПАНАХИДИ: У вівторок 25-го і середу 26-го січня 1994 р. в похоронному заведенні Е. Мандзюк, 22642 Раєн Ровд, Воррен, Миш.

ПОХОРОН: в четвер 27-го січня о год. 10-ій ранку в церкві Непорочного Зачаття в Гемтремку, Миш, звідки буде перевезена і похоронена на православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж., де похоронні відправи і закриття могили відбудеться в суботу 29-го січня о год. 10:30 ранку.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:
синова — МАРТА
внук — АДРІЯН
сваха — СОФІЯ ФЕДИШИН
вуйко — ЮРІЙ ВІТКОВИЦЬКИЙ
похресниця — ЗІРКА з Вітковських з мужем д-ром МАЙКОМ ДУРР
кузени — ТАМАРА з мужем ПЛАТОНОМ ЯРОВЕНКИ
МАРУСЯ з мужем ІГОРЕМ СУХОВЕРСЬКІ
ЯРОСЛАВ з дружиною СОНЕЮ СКРИПНИКИ
ВОЛОДИМИР з дружиною ЛЮБОЮ ПЕТЛЮРИ
ІГОР з дружиною ТАМАРОЮ ВІТКОВИЦЬКІ
СВЯТОСЛАВА ВІТКОВИЦЬКА—ПИЛИШЕНКО
ОЛЕГ ВІТКОВИЦЬКИЙ
АННА САДОВСЬКА в Україні
Ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді й Україні.

Замість квітів родина просить складати пожертви на прес-фонд „Українка в Світі", або на сиротинець в Чернівцях.

Чеки проситься висилати на СФУЖО.

Відзначення 60-ої річниці голоду в Норт Порті

У квітні цього року з ініціятиви Координаційного комітету в Норт Порті утворено Громадський комітет для відзначення цього трагічного ювілею. З огляду на те, що на Фльориді літом обмаль людей, головне відзначення заплановано відбути осінню, а в серпні, згідно зі закликом Президента України Леоніда Кравчука, наші отці відправили соборну Панахиду.

20-го жовтня 1993 року українська громада в Норт Порті і околиці відзначила 60-ліття Велкого Голоду в Україні. Імпреза була дбайливо підготована рядом комісій. Д-р Євген Стецьків очолював програмову комісію, Марія Навринська у співпраці членок СУА і ОЖСЧУ підготовила господарську ділянку, імпрезовими справами завідував Омелян Граб, фінансами Богдан Ващинський. Завдяки жертвенній співпраці усіх членів комітету імпреза була успішна.

У просторій репрезентативній залі церкви св. Петра зібралася численно українська громада, близько 300 осіб, при гарно удекорованих столах зі засвіченими свічками. Це був типово „Голодний Обід". Жінки у жалобних убранях (чорні спідниці і білі блюзки) подали тільки чорний разовий хліб, чашку пахучого меду і чорну каву або чай. В час цілої програми панувала повна тиша — як пристало на поминках — і тільки звучав голос промовців від президіяльного стола.

Імпрезу відкрив коротким словом голова Комітету Павло Турула і передав провід програми Романові Шраменкові. У своїм вступнім слові предсідник підкреслив, що смертоносний голод 1932/33 був злочинно зорганізований та виконаний за пляном московсько-комуністичним режимом. Ця трагедія України ніколи не може бути забута і не може бути прощена. Ґенеральний плян Москви на знищення українського народу завдав нам великих втрат, кладучи в могили мільйони невинних жертв, але все ж не зумів його вбити. Наш народ встає з тотальної руїни, і ми віримо, що він піде в правильнім напрямі — до волі, слави і добробуту.

Немає слів, якими можна передати все, що болить у душі. Зібрались ми тут усі разом, з'єднані в духовому зв'язку з тими, що від нас відійшли в тих нещасних тридцятих роках страшного голодомору, висловлюємо наше співчуття усім тим, які втратили своїх рідних у ті чорні роки.

Предсідник представив поіменно присутних на цьому скорботному зібранні — 28 відомих в Норт Порті українців, які самі або їх рідні потерпіли у Великий Голод 1933 року.

Отець митрат Форостій відчитав молитву за мільйони невинних жертв голоду, зокрема закатованих українських дітей.

З черги Павлина Різник прочитала англійською мовою проклямацію президента Клінтона, яку він видав у 60-ліття голоду в Україні.

Споживаючи мовчки сим волічний „Голодний Обід", присутні мали змогу побачити на екрані документальний фільм „Десять мільйонів жертв — Україна 1932/33" англійською мовою і відео-інтерв'ю д-ра Стецьківа з Вірою Бутрин, однією зі свідків Великого Голоду. Те інтерв'ю д-р Стецьків перевів цього літа в Лубнах.

Встанням з місць (без оплесків) громада привітала прибулого на залю головного доповідача Євгена Сверстюка. Наш гість з України, колишній довголітній політичний в'язень, відомий письменник і педагог, голова Пен Клюбу в Україні. Предсідник привітав шановного гостя теплими словами і попросив до слова.

З короткого слова Є. Сверстюка хочемо передати деякі його думки. Голодомор 33 — сумні роковини нечуваного злочину в історії людства. Ще до 33 року Москва перевела розгром української інтелігенції і заможного селянства та Української Православної Церкви. Це не була війна зі зовнішнім ворогом, але війна совєтського уряду з українським народом на його повне знищення. Безкарний злочин Сталіна підбадьорив Гітлера, дав йому моральну санкцію для жидівського Голокосту. Нам треба буде довго випрямовувати спину і підійматись на ноги, щоб повернути собі гідність після усіх приниженъ, завданих нам комуністичним режимом, повернути нашому народові людський образ, Божу подобу.

З черги предсідник відчитав резолюцію — побажання, щоб уряд України і президент Кравчук підтримали утворення в Україні трибуналу розслідування геноциду — Великого Голоду 1932/33 та сприяли притягненню до кримінальної відповідальности злочинців.

Отець д-р Тилявський поминальною молитвою закінчив ту зворушливу імпрезу, а присутні відспівали жертвам трагічного голодомору „Вічная Пам'ять".

З приводу відзначення українською громадою річниці Великого Голоду відгукнулася також задовільно льокальна американська преса. „Сарасота Геральд Трибюн", що є філією газети „Ню Йорк Таймсу", помістив докладну статтю про Великий Голод 1932/33 в Україні та подав зізнання наочних свідків, а також вмістив світлину розмови кореспондента зі свідками — Галиною Король і її мамою Надією Вахніною. „Сан Геральд" в Норт Порті помістив знімку промовця Євгена Сверстюка та у статті про голодомор пригадав, що українці не забудуть про трагедію України і взивають світ, щоб вона ніколи не повторилася. Наш постійний референт зовнішних зв'язків Йосиф Іванів опрацював і розіслав до преси змістовний комунікат — прес реліз — і це також причинилося до успіху імпрези.

Чистий дохід з імпрези 1,627 дол. призначено на видавничий фонд шкільних підручників в Україні.

Павло Турула

Покинув нас Є. Левицький

Наш невмирущий поет ясно представив неминуче:

Тне косар, не спочиває,
Й ні на кого не вважає,
Хоч і не проси.

Невмолимий, безпощадний косар скосив останнього дня грудня 1993 року Божого невсипущого трудівника — жерця української Мельпомени св. п. Євгена Маріяна Левицького. Євген на театральній ниві почав працювати з 1929 року, будучи 19-літнім юнаком, тобто в найкращому розквіті сил. До цієї ділянки нашої культури потягнула його жагуча любов до сцени. Вступив у той час до найкращого театру — Йосипа Стадника, хоч один з його вроджених хистів вказував на студії більш технічного характеру, на що його батько був спроможний, бо мав добре платну посаду. Виходить, що в Євгена приманлива Мельпомена перемогла.

Його жанр як актора — широкий, від драми через фарсу, комедію, водевіль, включно до оперети. Його виконання ролей під кожним поглядом було зразкове. Мав хист створити тип згідно автора сценічного тексту, при чому допоміжними були добра дикція, а над усе правильна інтерпретація ролі. В т. зв. сальонових п'єсах клав акцент на презентабельність, виявлену добрим костюмом. На зовнішній вигляд, елеґантність звертав увагу і в приватному житті.

З його театральної діяльности назвемо тільки деякі ролі, бо у своєму житті виконав їх безліч. Подамо лише деякі його ролі: Губерт у „Цнотливій Сузанні", Оттокар у „Циганському барoні", Арпад у „Жайворонку", Морозенко в „Ой, Морозе, Морозенку!". Про три його ролі скажу декілька слів. Як Микола в „Наталці Полтавці", створив персонаж, наситивши його життєрадістю, бадьорістю, не згадуючи зразкового ансамблювання з партнерами. За виконання пісні „Гомін, гомін по діброві" діставав невгаваючі оплески. Це саме було, коли виконував „Бурлаку". Як Дмитро в „Ой, не ходи Грицю..." був неперевершеним. Його спосіб диригування пісні „Ой, жаль, жаль" був унікальний, чим брав у полон публіку. Ґеньо, як його друзі кликали в театрі, знав міру, якої не можна було переходити, бо тоді було б шаржування; йому цей сценічний секрет був добре відомий. Між іншим, Дмитро в його виконанні був найкращим Дмитром, якого мені довелося бачити. Він виконував ролю св. Йоана в „Голготі". Ідеально підходив до цієї сценічної постаті як виглядом, так і забарвленням голосу, не згадуючи рухів, жестів і міміки.

Час минав, Ґеньо мужнів, а його сценічний хист зростав з року в рік. Закохавшись у Віру Вишневську, що була на перших ролях у Театрі ім. Садовського, в недовгому часі одружився з нею.

Працюючи з ним ув одному театрі, мав я нагоду пізнати його як людину. Він мав хист дружньо співжити з товаришками, товаришами спільної долі. Не був завидний, втішався дружністю та пошаною, вмів створювати в товаристві приємну атмосферу.

У театрі був дуже потрібний не тільки як актор на відповідальних ролях, але він був інспектором сцени, до якого належав цілий гурт технічних робітників сцени т. зв. машиністів, що змінювали сценічне оформлення, реквізитор, бутафор, завідуючий освітленням сцени, куртиняр, що своєчасно підносив і опускав завісу й ін. Якщо щось несправно діяло, то його, як кажуть, „золоті руки" моментально привертали до справного функціонування. В Євгена все функціонувало, що всі подивляли.

Почав у Театрі Йосипа Стадника. Згодом потягнула його любов до Віри Вишневської у Театрі ім. М. Садовського. Одружившись з нею, обоє перейшли до Театру „Заграва" під мистецьким керівництвом Володимира Блавацького, з черги в З'єднаному Театрі ім. І. Котляревського, за большевицької окупації у Державному Театрі ім. Лесі Українки, за німецької окупації у Відділі драми Львівського Оперного Театру, на еміґрації в Ансамблі Українських Акторів під мист. кер. Володимира Блавацького в Реґенсбурзі. У Філядельфії був з дружиною у театрі під мист. кер. В. Блавацького. Після його смерти в „Театрі у п'ятницю" під кер. Володимира Шашаровського.

Мав ту прикмету, в якому театрі він працював, усі його любили та шанували. Інша справа, що Євген дався любити, був примирливим і зглядливим, до всіх ставився дружньо, а надівсе був щирий і мав дуже добре серце. Був справжнім другом усіх, як акторів, адміністрації, так і театральних робітників.

1975—1976 року був секретарем Правління Об'єднання Мистців Української Сцени, а від 1977 до 1985 року — головою.

Хай цей спогад править за китицю квітів на свіжу могилу незабутнього театрального друга.

Яр. Климовський

100-РІЧЧЯ УНСОЮЗУ

З нагоди 100-літнього ювілею Українського Народного Союзу, який припадає на 22-го лютого 1994 року, редакція „Свободи" плянує видати спеціяльне число з цієї датою, присвячене світлому минулому Батька-Союзу. Звертаємося до членів Головного Уряду, до всіх союзовців і читачів нашого щоденника з проханням надсилати матеріяли для евентуального поміщення у цьому числі. Матеріяли прийматиметься до 12-го лютого 1994-го року. — Ред.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 6-го лютого 1994 р.

Чикаґо, Ілл. Річні Загальні Збори 423-го Відділу ім. полк. Є. Коновальця відбудуться у залі Видавничої Спілки при 2315 West Chicago Ave о год. 12-ій вполудне. Звіти Управи і вибір нового уряду. Проситься про численну участь. По зборах відбудуться місячні збори для вибору делегата і його заступника на 33-тю Конвенцію УНС. Ю. Юринець, предсідник, Віра Гоєвич, фін. секретар.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖОДНИХ ОГОЛОШЕНЬ
якщо попередні рахунки
НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів у тій справі не буделься відписувати.

ВСІ РАХУНКИ МУСЯТЬ БУТИ ЗАПЛАЧЕНІ ДО 15 ДНІВ ВІД ДНЯ ПОЯВИ.